

Деркульський Р. Ю.

к. е. н.

*Інститут землекористування Національної академії аграрних наук України
Київ, Україна*

ПРОБЛЕМАТИКА ПРОСТОРОВОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ МЕЖ ТЕРИТОРІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ЗВ'ЯЗКУ З РЕФОРМУВАННЯМ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ В УКРАЇНІ

Реформування адміністративно-територіального устрою в Україні та децентралізація не тільки принесли позитивні аспекти, а і викликали цілий ряд проблемних питань, які потребують вирішення через впровадження науково-обґрунтованих шляхів і напрямів до просторової ідентифікації меж територій територіальних громад.

Дослідження проблем просторової ідентифікації меж територій територіальних громад у зв'язку з реформуванням адміністративно-територіального устрою в Україні тісно пов'язано з формуванням територій та встановлення меж територіальних громад в умовах децентралізації. В цьому контексті дослідження були проведені вітчизняними вченими, зокрема: Л.Я.

Новаковським, Й.М. Дорошем, А.В. Тарнопольським, А.М. Третьяком, А.Г. Мартином, Р.А. Харитоненком, Є.А. Тарнопольським, В.М. Другаком, Р.А. Третьяком, В.А. Боклагом та іншими [1, 2].

Одиниці адміністративно-територіального устрою України, визначені Конституцією України та Положенням про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР, затвердженим Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 12.03.1981 № 1654-Х, яке є чинним у частині, що не суперечить Конституції України: Автономна Республіка Крим; області; райони; міста; райони у містах; селища міського типу; сільради; селища; села. Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ) складався з кодів та назв усіх адміністративно-територіальних об'єктів України, які згруповані за ознаками територіальної спільності, історичних, економічних, географічних, етнічних і культурних особливостей. Уся множина об'єктів класифікації розподілена за територіальною ознакою та адміністративною підпорядкованістю на чотири рівні ієрархічної класифікації. До кожного рівня класифікації входили об'єкти, що підпорядковані об'єктам попереднього рівня. КОАТУУ був призначений для забезпечення достовірності, зіставності, цілісності та автоматизованої обробки інформації у територіальному розрізі.

У зв'язку з прийняттям Постанови Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів» КОАТУУ втратив актуальність Міністерством розвитку громад та територій розроблено та затверджено Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад (КАТОТТГ) (наказ від 26.11.2020 № 290 зі змінами, внесеними наказом від 12.01.2021 № 3), який відповідає чинному законодавству і запроваджується на заміну КОАТУУ.

Відповідно до Указу Президента України від 29 квітня 2021 року № 180/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 квітня 2021 року «Про заходи державної регіональної політики на підтримку децентралізації влади» Рада національної безпеки і оборони України вирішила доручити Кабінету Міністрів України забезпечити з 1 липня 2021 року використання в роботі центральних органів виконавчої влади КАТОТТГ [3].

Впровадження КАТОТТГ тісно пов'язано зі створенням інформаційно-аналітичної системи моніторингу статистичних та адміністративних показників територіальних громад, у фіскальній діяльності, тощо. КАТОТТГ гармонізовано з міжнародним стандартом ISO 3166-2 та він складається з кодів та назв усіх адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад, які згруповані за ознаками територіальної спільності й адміністративної підпорядкованості та унікального системного номера, який залишається незмінним незалежно від зміни підпорядкування адміністративно-територіальних одиниць і територій територіальних громад. Уся множина

об'єктів кодування розподілена за територіальною ознакою та адміністративною підпорядкованістю на чотири рівні (основні) та один підрівень (додатковий рівень) ієрархічної класифікації. До кожного рівня класифікації входять об'єкти, що підпорядковані об'єктам попереднього рівня (таблиця 1).

Таблиця 1

Структура коду за КАТОТТГ

Позначення символів	Значення символів частини коду
UA OO PP GTT PPP MM UUUU	повний код за кодифікатором адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад
Частина OO	код адміністративно-територіальної одиниці першого рівня (області, АРК або міста зі спеціальним статусом)
Частина PP	код району
Частина GTT	код територіальної громади
Частина PPP	код населеного пункту
Частина MM	код району в місті
Частина UUUU	системний код, що присвоєний автоматично і у подальшому не має змінюватися, у т.ч. при адмінреформах, переході з одного регіону до іншого, або з району до району

Водночас, проблематика полягає в тому, що система земельного кадастру в Україні потребує удосконалення, розроблення положення та пропозицій щодо внесення до Державного земельного кадастру інформації про КАТОТТГ для просторової ідентифікації об'єктів КАТОТТГ, співставність кадастрових номерів з КАТОТТГ, оскільки кадастрові номери земельних ділянок містять у собі НКЗ (дванадцятизначний номер кадастрової зони), в свою чергу НКЗ містить частину КОАТУУ, що ускладнює ідентифікацію земельних ділянок в межах територій усіх без виключення територіальних громад.

Поточний стан речей несе в собі проблемні інституційні умови, які особливо погіршуються в умовах повномасштабної агресії росії проти України, оскільки перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, який затверджується наказами Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України ведеться на основі КАТОТТГ, водночас межі територіальних громад в переважній більшості не встановлені та інформація щодо меж не внесена до Державного земельного кадастру. Це створює додатковий ряд проблем управлінського, економічного, фіскального характеру тощо. При цьому, вимоги щодо зазначення КАТОТТГ зустрічаються під час державної реєстрації суб'єкта господарювання, а також у звітних (фінансових, податкових) деклараціях, однак КАТОТТГ не зазначається у кадастрових номерах земельних ділянок,

водночас, об'єктом оподаткування земельним податком згідно з положеннями статті 270 Податкового кодексу України є: (а) земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні та (б) земельні частки (паї), які перебувають у власності. Підставою для нарахування земельного податку є дані Державного земельного кадастру (пункт 286.1 статті 286 Податкового кодексу України).

Вищевказані проблеми потребують обґрунтування шляхів вирішення питань просторової ідентифікації меж територій територіальних громад та інших об'єктів, впровадження у Державний земельний кадастр інформації щодо КАТОТТГ та співвідношення кодифікатора з кадастровими зонами земельних ділянок, що важливо для подальшого впровадження управлінських рішень в умовах воєнного стану і повоєнних трансформацій у територіальних громадах (в тому числі на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією).

Список використаних джерел

1. Дорош Й. М., Тарнопольський А. В., Деркульський Р. Ю., Харитоненко Р. А., Рябова Ю. П. Проблемні аспекти щодо встановлення меж територій територіальних громад (сьогодення та повоєнний період). Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2022. № 2. С. 4–13. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2022.02.01>.

2. Харитоненко Р. А., Деркульський Р. Ю., Кравченко О. М., Смоленський В. Є. Щодо питання встановлення та зміни меж адміністративно-територіальних одиниць. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2021. № 4. С. 37–46. DOI: <https://doi.org/10.31548/zemleustriy2021.04.04>.

3. Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 квітня 2021 року «Про заходи державної регіональної політики на підтримку децентралізації влади». Офіційний веб-портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0031525-21#n2> (дата звернення 31.05.2024).

PROBLEMS OF SPATIAL IDENTIFICATION OF TERRITORIAL BOUNDARIES OF TERRITORIAL COMMUNITIES IN CONNECTION WITH THE REFORM OF THE ADMINISTRATIVE-TERRITORIAL STRUCTURE IN UKRAINE

Abstract. The text highlights the problems of spatial identification of territorial community boundaries in connection with the reform of the administrative-territorial structure in Ukraine. The problems arose when the Codifier of Administrative and Territorial Units and Territories of Territorial Communities was introduced, the codes of which are harmonized with the international standard ISO 3166-2, but these codes are not indicated in the cadastral numbers of land plots, since the cadastral numbers of land plots contain the number of the cadastral zone (a twelve-digit number that contains part of the outdated Classifier of Objects of the Administrative and Territorial Structure of Ukraine). This discrepancy causes a number of managerial, economic, fiscal and other problems.

IRWIR PAN
Polska Akademia Nauk
Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa

Asociația tinerilor și tinerelor
din România

Co-funded by the
European Union

RUAR
REBUILD RURAL
UKRAINE

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В УПРАВЛІННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ»

“MODERN CHALLENGES IN LAND RESOURCES MANAGEMENT”

**Матеріали I Міжнародної науково-практичної
конференції**

**Materials of the 1st International Scientific and
Practical Conference**

Червень/June 7, 2024

УДК 332.36

Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7 червня 2024 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2024. 168 с.

Видання містить матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the I International scientific-practical conference «Modern challenges in land resources management». The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченими радами

Факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 10 від 20 червня 2024 р.)

Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України
(протокол № 6-1 від 24 червня 2024 р.)

ISBN 978-617-8171-66-7

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2024
©Institute of Rural and Agricultural Development Polish Academy of Sciences (IRWiR PAN), 2024
©ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2024
©Інститут землекористування НААН України, 2024